

בענין לא תאכילום לקטן ובענין טבילת מיחם חשמלי

כבוד מערכת קובץ בית אהרן וישראל הי"ו

הנני בזה להעיר על מה שכתב הרב אהרן שלמה ויסמן שליט"א, אחר שביאר בארוכה כל דינים ואופנים של איסור לא תאכילום, נשאר בקושיא לפי המג"א בסימן תר"מ שאסור להאכיל קטן חוץ לסוכה משום לא תאכילום יוצא שאסור להשכיב תינוק בן יומו חוץ לסוכה וכן להניקו חוץ לסוכה.

לענ"ד שאין זה כוונת המג"א שבדאי לא שייך איסור לא תאכילום אלא להאכיל דבר האסור, אבל חוץ לסוכה הרי איסור לאכול חוץ לסוכה וגם גדול האוכל חוץ לסוכה לא עבר איסור, אלא שבשעה שאוכל חייב לאכול בסוכה לקיים תשבו כעין תדורו, אבל קטן הפטור מן המצוה מה איסור יש להאכילו חוץ לסוכה, ומה שכתב המג"א שיש איסור להאכיל קטן חוץ לסוכה, כוונתו בקטן שהגיע לחינוך שמבואר בשו"ע תר"מ ס"ב שחייב בסוכה כדי לחנכו במצוות, ועל זה כתב המג"א שאמו אינה חייבת בחינוך וכו' ומ"מ משמע שאחר לא יכול להאכילו בידים כמ"ש סימן רס"ט עכ"ל, והיינו אחר שחכמים חייבו לקטן בסוכה מדרבנן שוב מי שמאכילו בידים חוץ לסוכה עובר בלא תאכילום מדרבנן.

תדע שהרי בסימן תרט"ז כתב המג"א קטן בן ט' שנים שחייב בתענית שעות אסור להאכילו באותן השעות שיכול לצום כשם שאסור להאכילו שאר איסור עכ"ל, הרי מפורש שאחר שחייב בחינוך שייך איסור לא תאכילום, והנה המ"ב בסימן תרט"ז בשער הציון אות ט' כתב שאין דברי המג"א מוכרחין שלא שייך איסור לא תאכילום אלא במאכל אסור אבל בתעניות אין איסור כלל לקטן רק אביו מחויב לחנכו במצוות אבל לאחרים שאינם מצווין בחינוך אין איסור גם להאכילם ע"כ, הרי שכוונת המג"א היא שלאחר שיש מצות חינוך חזר הדין שיש גם לא תאכילום מדרבנן.

אכן בעצם השגת המ"ב יש לומר שתלוי במחלוקת בשו"ע בסימן שמ"ג אם מצות חינוך הוא על האב או שמדרבנן חייבו לקטן שנחלקו אם קטן שהגיע לחינוך אוכל נבלות אם אחרים לא האב מצווין להפרישו, ולכאורה זה המחלוקת אם חכמים חייבו הקטן עצמו וממילא מצווין להפרישו, או שהמצוה על האב ולא על הקטן עצמו, ואמת שלפי מה שכתבו רע"א וטורי אבן שכל שפטור ממצוות לא יתכן שמדרבנן יתחייב, כיון שאינו מצווה במצוות לא תסור איך יחייבוהו מדרבנן, אכן יש לומר שמזה שהזהירה תורה לא תסור זה מוכיח שנתנה תורה כח לחכמים לתקן מצוות ואיסורים ולכן גם על מי שאינו מצווה במצות התורה מ"מ יש כח ביד חכמים לחייבו.

ב. מה שכתב הרב יהושע שמעון בריזל בענין טבילת מיחם חשמלי שערער על מה שנותנים לאומן לפרקו וחוזר ומתקנו שאינו מועיל לפוטרו מטבילה.

ולענ"ד זה ודאי צודק שאם האומן פורק אבל גם אחר שפירק ראוי הכלי לשימוש שאינו מועיל לפוטרו שהרי עדיין נשאר כלי של גוי, אבל אם פירק המיחם באופן שאינו ראוי לשימוש וצריך אומן להחזירו שזה מטהרו מטומאה וכמו שמתבאר מתוס' שבת י"ח ב' ד"ה אלא, וכל שמטהר מטומאת כלי כשחוזר האומן ומתקן הרי זה כלי חדש ופנים חדשות, ואין הכוונה פנים חדשות שקיבל צורה אחרת ממה שהיה לפני שפרקו, אלא כלי חדש, כן נראה לענ"ד, אכן נכון הדבר להורות לאומן שיפרק באופן שלא ניתן להשתמש בכלי המפורק בשום שימוש, כן נראה לענ"ד.

ולמן נחמיה גולדברג